

Volnost - rovnost - bratrství • Trojčlennost není utopie

Rudolf Steiner

To, co jsem vám dnes stručně nastínil, v lidstvu v podstatě už dlouho zaznívá. Koncem 18. století zazněla jako obrovská deviza ve Francii slova volnost, rovnost, bratrství. V průběhu 19. století velice chytrí lidé stále znovu dokazovali, že tyto tři myšlenky si v sociálním organismu vzájemně odporují. Svoboda na jedné straně vyžaduje, aby se individualita mohla svobodně pohybovat. Rovnost tuto svobodu vylučuje. Bratrství zase odporuje oběma ostatním.

Dokud lidé vyznávali hypotézu: Což Ten, který vše zachovává a vše obsahuje, neobsahuje i tebe a mne a sebe samého? Dokud lidé vyznávali tuto hypotézu jednotného státu jako Boha, byly tyto tři myšlenky ve vzájemném rozporu. Ve chvíli, kdy lidstvo porozumí trojdílnému zdravému sociálnímu organismu, tyto tři myšlenky si odporovat přestanou. Pak bude totiž v oblasti samostatného, suverénního duchovního organismu svoboda, v oblasti státního, právního organismu rovnost všech lidí a v oblasti hospodářského organismu bratrství, ono bratrství ve velkém stylu, které bude založeno na výrobních a spotřebních družstvech, na asociacích jednotlivých profesí, jež budou věcně bratrsky spravovat hospodářský život. Jestliže tyto tři oblasti, duchovní, právní a hospodářská, dojdou ve světě samostatně svého práva, přestanou si ony tři velké myšlenky svobody, rovnosti a bratrství vzájemně odporovat.

Berte to dnes zatím jako něco, na co se mnoho nemyslí, co však není žádná utopie; není to nic, co by bylo jen nějak vymyšlené, nýbrž mohlo to být získáno jen z desetiletí trvajících pozorování moderního politických, hospodářských a duchovních poměrů, a lze se domnívat, že to spočívá v lůně vývoje lidstva samotného jako zárodek, který se chce v nej bližším čase uskutečnit. [...]

Mnozí nazývají to, co vyslovuji, utopií. Vzešla však z myšlení spojeného se skutečností, ze skutečnosti vycházejícího. Tato myšlenka trojdílnosti není žádná utopie. Do jejího uskutečnění se lze okamžitě pustit všude v každé sociální situaci, má-li k tomu člověk dobrou vůli, která však dnes bohužel velmi často chybí.

R. Steiner: Die Befreiung des Menschenwesens als Grundlage für eine soziale Neugestaltung. GA 329. Přednáška z Basileje, 2. dubna 1919, str. 135n.